

עפ"ת 35848/06/19 - דוד צעירי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 35848-06-19 צעירי נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט אברהם בולוס
מערער	דוד צעירי ע"י ב"כ עו"ד סארי עבוד
נגד	
משיבה	מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה - פליל

פסק דין

לפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט לתעבורה בחדרה (כב' השופטת עידית פלד) בפל"א 12433-05-18 מיום 7.5.19.

הערעור מתמקד בעונש פסילת רישיון הנהיגה בלבד.

רקע וההליכים

- בכתב האישום אשר הוגש לבית משפט קמא נטען, כי ביום 29.5.18 המערער נהג ברכב ללא רישיון נהיגה תקף, ללא ביטוח ולמרות ידיעתו אודות העונש שהושת עליו ביום 14.9.17 בתיק פל"א 7436-04-15 שכלל פסילה מלנהוג למשך 8 חודשים, שבעקבותיו המערער הפקיד רישיונו ביום 11.12.17.
- בכתב האישום יוחס למערער ביצוע העבירות הבאות: נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: **הפקודה**); נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודה ועבירה של שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970 (להלן: **פקודת הביטוח**).
- ביום 30.5.18 התקיים דיון במסגרתו המערער הודה בעובדות כתב האישום וניתנה הכרעת דין. בהתאם להוראות בית משפט קמא הוגשה חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות לפיה המערער נמצא מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות. כן התקבל תסקיר מטעם שירות המבחן לפיו המערער, גרוש ואב ל-4 עובד בתחום החקלאות, מתנהל נגדו הליך פש"ר בשל היקלעותו לחובות במסגרת עבודתו. למערער אין עבר פלילי, לחובות 74 הרשעות תעבורה מתוכן שתי עבירות של נהיגה בפסילה בגין תלוי נגדו שני מאסרים מותנים ברי הפעלה.

קצין המבחן התרשם כי מדובר באדם נורמטיבי והמליץ על ענישה המשולבת בתכנית שיקום. לסיום נכתב בתסקיר, כי פסילת רישיון הנהיגה על רקע מצבו הכלכלי, מקשה על תפקודו התעסוקתי ומשמרת את המצוקה הכלכלית שממילא קיימת, ומכאן הומלץ להתחשב בהיבט זה בשיקולי הענישה.

גזר הדין

4. בגזר דינו המפורט ביהמ"ש קמא סקר את הפסיקה, עמד על מדיניות הענישה באשר לנהגים המבצעים עבירה של נהיגה בזמן פסילה, על הפגיעה בערכים חברתיים הראויים להגנה כמו ההגנה על משתמשי הדרך, כיבוד החוק והחלטות בית המשפט.

5. מכל אלה, ולאור חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, ביהמ"ש קמא מצא כי מתחם העונש ההולם בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל, בנוסף לפסילה בפועל ממושכת ועונשים נלווים.

6. בבוא ביהמ"ש קמא לקבוע את העונש הראוי בגדרי המתחם, הוא הביא בחשבון לחומרה את עברו התעבורתי של המערער שצבר 75 הרשעות קודמות, בין היתר שתי עבירות של נהיגה בפסילה. המערער נהג חרף שני עונשי מאסר מותנים שריחפו מעל ראשו, אשר לא הרתיעוהו מלנהוג.

מנגד, בית משפט קמא שקל לקולה את הודאת המערער ולקחת האחריות, נסיבות חייו ומצבו הכלכלי הקשה, שהייתו במעצר בית והתסקיר שהוגש.

7. בגזר הדין בית משפט קמא הטיל על המערער מאסר בפועל לתקופה של 7 חודשים והפעלת מאסרים מותנים (בתיק 7436-04-15 לתקופה של 6 חודשים, ובתיק 7400-04-15 לתקופה של 4 חודשים) באופן חופף שירוצו בעבודות שירות; מאסר על תנאי למשך 7 חודשים ועונשים נלווים. באשר לתקופת הפסילה, בימ"ש קמא קבע כי מאחר והמערער הורשע ב - 10 השנים שלפני ביצוע העבירה ב - 2 עבירות נהיגה בפסילה, חל סעיף 40 א (א)(1) לפקודה כך שתקופת הפסילה שתוטל לא תפחת מ - 10 שנים.

עם זאת, בימ"ש קמא קבע, כי לאור האופק השיקומי של המערער בהתאם לתסקיר שהוגש, קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים חריגה מתקופת הפסילה הקבועה בסעיף 40א לפקודה, והטיל על המערער פסילה מלנהוג למשך 5 שנים. בשונה מעמדתו לעניין המאסר המותנים שהופעלו בחופף, ביהמ"ש קמא החליט להפעיל את הפסילה המותנית שהוטלה בתיק 7436-04-15 למשך 8 חודשים, וגם הפסילה על תנאי שהוטלה בתיק 7400-04-15 למשך 4 חודשים במצטבר. סה"כ הוטל על המערער עונש פסילה למשך 6 שנים.

טענות המערער

8. לטענת המערער, עונש הפסילה שהוטל חורג לחומרה מרמת הענישה המקובלת במקרים דומים. עוד נטען, כי ביהמ"ש קמא לא נתן משקל למצבו האישי והמשפחתי של המערער למרות המלצת שירות המבחן; לא שקל

את נושא שיקומו והעובדה כי נשאר במעצר בית מלא מיום הגשת כתב האישום דבר שפגע בפרנסתו. כן לא התייחס לעובדה שפסילת רישיונו לתקופה כה ממושכת עלולה להקשות עליו ואף להביא לאובדן מקור פרנסתו. 9. מנגד, המשיבה סמכה את ידיה על גז"ד, שלגישתה מנומק ומאוזן כראוי. עמדה על עברו התעבורתי המכביד של המערער, המעיד, כך נטען, על זלזול בחוק ובהחלטות ביהמ"ש. במקרה זה, כך נטען, נכון להעביר מסר תקיף למערער כדי להרתיעו, וכך נהג ביהמ"ש קמא כשהוא נותן את דעתו לכלל השיקולים ועורך איזון ראוי בין שיקולי הענישה, האינטרס הציבורי והערכים המוגנים, נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של המערער.

דין והכרעה

10. לפני הדיון אזכיר, כי טענות המערער ממוקדות בעונש הפסילה בפועל. לגישתו, ביהמ"ש קמא בקביעת רכיב זה החמיר יתר על המידה, דבר המחייב התערבותה של ערכאת הערעור. 11. אין חולק בין הצדדים לעניין תחולתו של סע' 40 א (א)(1) לפקודה המורה לנו כי נאשם שהורשע בפעם השלישית במשך 10 שנים גם בעבירה של נהיגה בזמן פסילה: " **דינו - נוסף על כל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, לתקופה שלא תפחת מעשר שנים.**"

ובהמשך נקבע באותו הסע' בזו הלשון:

"(ג) בית המשפט רשאי -

(1) בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופות קצרות יותר מהתקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), ובלבד ששוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור;
(2) לקבוע כי פסילה שנקבעה לפי סעיף אחר לפקודה זו תהיה חופפת לפסילה לפי סעיף זה."

12. בהמ"ש קמא במקרה זה ראה לסטות לקולא מפסילת המנימום, וזאת הסביר: "**לאור האופק השיקומי כאמור בתסקיר שירות המבחן והסכמתו של הנאשם לצו מבחן והליך טיפולי למניעת רצידיביזם בעבירות תעבורה, אני רואה טעמים מיוחדים המצדיקים חריגה מתקופת הפסילה הקבועה בסעיף 40א לעיל, ולהורות על תקופת פסילה קצרה יותר.**"

נוכח נימוקים אלה, ביהמ"ש קמא השית על המערער פסילה בפועל למשך 5 שנים - קביעה שהינה סבירה ולא מצדיקה התערבות; כן הוסיף והפעיל במצטבר שתי פסילות על תנאי, הראשונה למשך 8 חודשים והשנייה ל-4 חודשים ובעניין זה, כפי שאבהיר בהמשך הדברים, אני סבור כי ביהמ"ש קמא הקפיד עם המערער ואף נקלע לטעות.

13. מהאופק השיקומי ונכונות המערער לשתף פעולה, ביהמ"ש קמא הסיק כי עסקין בנסיבות מיוחדות, שאף מלמדות כי הסיכון להישנות מעשי המערער וחשיפת הציבור לסכנה הינו נמוך (הסיפא של סע' 40 א (ג)(1)), ובאשר למסקנה זו אין מחלוקת בין הצדדים. זו נקודת מוצא שלגביה אין חולק, שכן המשיבה לא ראתה להשיג על גז"ד, והשלימה גם עם קביעתו זו של ביהמ"ש קמא.

מעבר לדרוש אוסיף, כי ניתן למצוא חיזוק למסקנתו זו של ביהמ"ש קמא, גם במצבו הכלכלי הקשה של המערער,

והשלכתה המשמעותית של הפסילה על פרנסתו.

14. באם המערער עבר את המשוכה הגבוהה הקבועה בסעי' 40א(ג)(1) ושכנע כי יש לסטות מעונש המינימום למרות דרישות הסף המחמירות להחלת חריג זה, אזי לבטח המערער אוזח בטעמים אף כבדי משקל המצדיקים הפעלת שיקול הדעת המוקנה לביהמ"ש בהתאם לסעי' 40א(ג)(2) - שיקול דעת שהפעלתו אינה מותנית באף דרישה או תנאי. הוזה אומר, הנימוקים שהצדיקו סטייה מעונש המינימום, הינם הרבה מעבר לדרוש לשם הפעלת סמכותו של ביהמ"ש קמא לעניין חפיפת עונשי הפסילה על תנאי שהופעלו עם עונש הפסילה בפועל שנקבע בגז"ד, זאת מכח סעי' 40א(ג)(2) - עניין שהיה ראוי ונכון לשקול.

15. אכן, ניתן לטעון לפרשנויות שונות לסעי' 40א(ג)(2). הראשונה, כי הכוונה העומדת מאחוריו היא מתן סמכות לביהמ"ש לחפיפת עונשי פסילה למקרה וביהמ"ש ראה להשית על הנאשם את עונש המינימום במלואו. והשנייה, כי בפועל המחוקק התכוון למצב שבו בגין אותה העבירה, בשונה מעבירה קודמת שבגינה הוטלה הפסילה על תנאי, קיימת חובה בהתאם לסעי' אחר בפקודה להשתת עונש פסילה נוסף; או אז, רשאי ביהמ"ש קמא לשקול חפיפת עונשים אלה.

16. מכל מקום, אין לי צורך להרחיב מעבר לאמור, לא לפרש וגם לא לשרטט את גבולות התפרשותו של סעי' 40א(ג)(2) לפקודה, שכן אני סבור, גם בהתעלם מסעי' זה, היה נכון להורות על הפעלת הפסילות המותנות בחופף לעונש הפסילה בפועל שביהמ"ש קמא הטיל על המערער. בהיקרש זה יש לציון, כי לא קיימת בפקודת התעבורה הוראה כללית המקנה סמכות לביהמ"ש להפעלת עונשי פסילה על תנאי בחופף, עם זאת מכח סמכותו הטבועה של ביהמ"ש הדבר נעשה מזה שנות דור ובהיקש מההסדר לעניין מאסר מותנה שקיבל ביטוי בסעי' 58 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (עפת (חי') 27164-10-12 **חאתם כיואן נ' מדינת ישראל** (16.1.13)).

17. המבחן הינו "טעמים שירשמו" שיכולים להסביר ולהצדיק הפעלת סמכות זו. במקרה זה ומאותם הטעמים שהביאו את ביהמ"ש קמא לסטות מעונש המינימום הקבוע בסעי' 40 א (א)(1) לפקודה, שהם בהחלט מיוחדים וכבדי משקל, היה נכון לשקול בחיוב הפעלת סמכות זו. הדבר נכון ביתר שאת, נוכח אורך תקופת הפסילה ורכיבי העונש האחרים שביהמ"ש קמא השית על המערער, התרשמות והמלצת שירות המבחן, המצוקה הכלכלית בה שרוי המערער, ובעיקר קיומם של סיכויי שיקום ממשיים עליהם עמד ביהמ"ש קמא במסגרת גז"ד (ע"פ 8435/17 **דוד נפתלי נ' מדינת ישראל**, פס' 15 (7.4.19)).

חיזוק למסקנתי זו אני מוצא בעובדה שביהמ"ש קמא ראה להפעיל את המאסרים המותנים שהוטלו באותם התיקים (בתיק 7436-04-15 לתקופה של 6 חודשים, ובתיק 7400-04-15 לתקופה של 4 חודשים), וזאת בחופף למאסר שהוטל בהליך קמא. אותם הטעמים שהביאו את ביהמ"ש קמא להפעלת המאסרים המותנים בחופף לעונש המאסר בפועל שהוטל על המערער, סביר להניח כי כוחם יפה גם לעניין חפיפת הפסילות על תנאי שהופעלו. דווקא ההבחנה שנעשתה מוקשית בעיני, ביחוד משלא הובאו טעמים לדבר בגדרי גז"ד.

18. לאור כל האמור לעיל, ובהיותי ער להלכה לפיה ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונש שנקבע על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים מיוחדים (ע"פ 258/17 **סלאח נ' מדינת ישראל**, פס' 14 (10.8.2017); ע"פ 8057/16 **שטרימר נ' מדינת ישראל**, פס' 15 (9.8.2017)); אני סבור כי במקרה זה ביהמ"ש קמא טעה משלא שקל ולא הורה על חפיפת הפסילות על תנאי אותן הפעיל לעונש הפסילה אותו השית על המערער, ובכך החמיר עם המערער דבר המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

סוף דבר

19. לאור האמור לעיל, אני מקבל בזאת את הערעור בחלקו, בכך שהפסילה המותנית למשך 8 חודשים מתיק 7436-04-15, ולמשך 4 חודשים מ בתיק 7400-04-15 יופעלו בחופף לפסילה שהוטלה בגז"ד.
20. כפועל יצוא מכך, אורך תקופת הפסילה תעמוד על 5 שנים, חלף 6 שנים שנקבעו ע"י ביהמ"ש קמא.
21. יתר ההוראות שנקבעו בגז"ד ישארו על כנן.

המזכירות תמציא פס"ד זה לצדדים

ניתן היום, כ"ח סיוון תשע"ט, 01 יולי 2019, בהעדר הצדדים (בהסכמתם).